

Anexa nr. II la Ordinul ministrului educației nr. 3702/21.04.2021

MINISTERUL EDUCAȚIEI

**Programa școlară
pentru aria curriculară**

***TERAPIE EDUCAȚIONALĂ COMPLEXĂ ȘI
INTEGRATĂ***

DISCIPLINA TERAPIE OCUPAȚIONALĂ

**Învățământ special
Clasele pregătitoare – a IV-a
Dizabilități intelectuale grave, severe și/sau asociate**

București, 2021

Notă de prezentare

Aria curriculară **Terapia educațională complexă și integrată** are alocată o normă de profesor educador/clasă și cuprinde activități de: Formarea autonomiei personale, Socializare, Stimulare cognitivă, Terapie ocupațională și Ludoterapie. Aceste activități, realizate de profesorul-educator, sprijină și completează programul de predare-învățare-evaluare realizat de profesorul de psihopedagogie specială. Numărul orelor de terapie se stabilește în mod personalizat pentru fiecare elev, în funcție de particularitățile sale de vârstă și de dezvoltare individuală.

Programa pentru **Terapia educațională complexă și integrată** este elaborată potrivit unui nou model de proiectare curriculară, centrat pe competențe. Construcția programei este realizată astfel încât să contribuie la formarea unor competențe necesare unui minim de autonomie personală și socială în cazul elevilor cu dizabilități intelectuale. Din perspectiva acestei discipline, orientarea demersului didactic pornind de la competențe permite accentuarea scopului pentru care se realizează învățarea mediată și a dimensiunii acționale în formarea unor persoane ușor integrabile în societate.

Structura programei școlare include următoarele elemente: - Notă de prezentare - Competențe generale - Competențe specifice și exemple de activități de învățare - Conținuturi - Sugestii metodologice.

Competențele sunt ansambluri structurate de cunoștințe, abilități și atitudini dezvoltate prin învățare, care permit rezolvarea unor probleme specifice unui domeniu sau a unor probleme generale, în diverse contexte particulare.

Competențele generale vizate la nivelul disciplinei jalonează achizițiile elevului pentru întregul ciclu primar/gimnazial.

Competențele specifice sunt derivate din competențele generale, reprezintă etape în dobândirea acestora și se formează pe durata unui ciclu de învățământ în cazul elevilor cu dizabilitate intelectuală severă. Pentru realizarea competențelor specifice, în programă sunt propuse exemple de activități de învățare care valorifică potențialul psihoindividual al elevului și care integrează strategii didactice adecvate unor contexte de învățare variate.

Conținuturile învățării se constituie din inventarul achizițiilor necesare elevului pentru dobândirea unor competențe de bază.

Prezenta programă școlară propune o ofertă flexibilă, care permite cadrului didactic să modifice, să completeze sau să înlocuiască activitățile de învățare-recuperare. Se urmărește astfel realizarea unui demers didactic personalizat, care să asigure formarea competențelor prevăzute de programă în contextul specific al fiecărei clase și al fiecărui elev, în funcție de potențialul psihoindividual.

Având în vedere categoria elevilor cărora li se adresează prezenta programă este necesară o abordare specifică educației speciale, în esență, pe stimularea învățării-recuperării prin exerciții, jocuri didactice, care să ofere în același timp o plajă largă de diferențiere a demersului terapeutic, în funcție de nivelul de dezvoltare a elevilor. Actuala programă școlară situează în centrul preocupării sale învățarea mediată, activă, centrată pe elev. Învățarea nu este un proces pasiv, care li se întâmplă elevilor, ci o experiență personală, la care ei trebuie să participe.

Desfășurându-se în zona dezvoltării (mentale) actuale, învățarea empirică (spontană, nedirijată) nu dispune de valențe formative deosebite, deoarece ea nu solicită elevul la un efort intelectual intens. Pentru a fi eficientă în sens formativ, învățarea-recuperarea se cere a fi proiectată astfel încât să acționeze în zona proximei dezvoltări, adică să-l solicite pe elev peste capacitățile lui de învățare spontană. În această perspectivă, învățarea-recuperarea are un caracter intensiv, stimulat și urmărește nu atât acumularea de material informativ – dar și aceasta – cât, mai ales, antrenarea capacităților reale de care dispune elevul, accelerarea dezvoltării sale, cu

alte cuvinte, transformarea continuă a zonei proximei dezvoltării în zonă a dezvoltării actuale, forța motrică a acestei dezvoltări accelerate găsindu-se în resursele interne ale învățării-recuperării ca factor dinamizator, adică ale unei învățări formative, dinamice.

Această perspectivă stă la baza elaborării unor modele de intervenție instructiv-educativă și terapeutică mai eficientă, având ca element central învățarea mediată. Învățarea mediată este acel tip de activitate cognitivă, în cadrul căreia accesul elevului la noua informație și la demersul rezolutiv operațional este (inter)mediat de către o altă persoană – părinte, dascăl sau chiar un elev mai mare – care-l susține afectiv și-l ajută să înțeleagă și să facă ceea ce i se cere, acționând într-o zonă – zona proximei dezvoltări – care depășește, mai mult sau mai puțin accentuat, capacitățile sale de rezolvare independentă.

Terapia educațională complexă și integrată se bazează pe un curriculum structurat pe patru arii de dezvoltare:

- aria de dezvoltare fizică
- aria de dezvoltare perceptivă
- aria de dezvoltare intelectuală
- aria de dezvoltare personală și socială

Competențele și componentele constitutive ale ariilor de dezvoltare sunt completate sau adaptate în funcție de particularitățile elevilor și de nivelul lor de școlarizare.

Disciplinele din cadrul ariei curriculare terapie educațională complexă și integrată sunt:

- *Stimularea cognitivă* - vine în sprijinul activităților educative realizate de elev împreună cu profesorul psihopedagog, pentru completarea acestora și consolidarea lor (activități de învățare)
- *Terapia ocupațională* - are ca scop formarea unor deprinderi adaptative care-i permit elevului să-și satisfacă nevoile personale și să răspundă cerințelor mediului (colaj, modelare plastilină, diverse produse finite: decorațiuni, felicitări); include și meloterapia
- *Formarea autonomiei personale* - vizează formarea capacității elevului de a se manifesta cât se poate de independent (igienă personală, reguli de conduită etc.)
- *Socializarea* - are scopul de a pregăti elevii pentru integrarea optimă în viața socială și familială (norme de comportare, obișnuirea cu spațiul clasei, școlii, împrejurimile și cadrul social larg, vizite, excursii etc.)
- *Ludoterapia* - vine în sprijinul socializării elevului, îi dezvoltă spiritul de echipă, comunicativitatea, spiritul creator și îl responsabilizează cu ajutorul jocurilor diverse.

În cazul copiilor cu dizabilități intelectuale severe descoperirea propriului corp și a lumii exterioare devine prioritară pentru creșterea gradului de adaptabilitate, pentru formarea unor deprinderi de autonomie personală și socială și pentru înțelegerea și perceperea corectă a lumii în care trăiesc.

Cunoașterea științifică a mediului înconjurător oferă copiilor ocazia de a gândi și a învăța, de a-și dezvolta curiozitatea și interesul pentru anumite aspecte ale lumii înconjurătoare, prin acțiune directă, explorare și observație.

Prin intermediul modulelor din cadrul ariei curriculare "Terapia educațională complexă și integrată, școala asigură caracterul științific al cunoștințelor empirice achiziționate de elev în viața cotidiană, încât acestea să devină cunoștințe funcționale, eficiente adaptării la mediul social. Noțiunile științifice dobândite de copilul cu dizabilitate intelectuală severă au o acoperire senzorială, având la bază contactul direct cu obiectele și cu imaginile acestora. Caracterul practic-aplicativ al experiențelor de cunoaștere în care este introdus copilul permite înțelegerea relațiilor dintre organ și funcție (ureche-aur; ochi-văz etc), organism și mediu.

Structurarea proceselor de cunoaștere constituie un demers complex, căruia îi urmează dezvoltarea cognitivă și învățarea instrumentală. La copilul cu dizabilități intelectuale severe, educația cognitivă este specifică, urmând un proces diferit de învățarea copilului obișnuit. Stimularea senzorială și motorie condiționează abilitatea copilului pe axele principale: comunicare, abilități cognitive, autonomie personală și socială.

Educarea proceselor senzorial-motorii primare și dezvoltarea motricității generale vizează dezvoltarea unor abilități și deprinderi care constituie punctul de plecare în dezvoltarea cognitivă, a limbajului, a comunicării, precum și operaționalizarea unor concepte matematice elementare. În dezvoltarea senzorială, unele experiențe de viață, cum ar fi cele care implică spațiul, timpul și cantitatea, au scopuri legate de matematică. Formarea și operaționalizarea unor concepte matematice elementare conduc la înțelegerea conceptului de număr și folosirea concretă a numerelor în situații cotidiene (exemplu : alegerea autobuzului corect, folosirea banilor etc.).

Diferențierea curriculară se va face prin sarcini, prin sprijin, prin resurse. Astfel copiii vor putea:

- să-și dezvolte interesul față de mediul înconjurător și față de propria persoană;
- să se folosească de propriile simțuri pentru a observa și a investiga mediul înconjurător;
- să-și lărgască câmpul experienței directe;
- să înțeleagă noțiunile de cauză și efect;
- să aplice cunoștințele învățate în viața cotidiană,
- să cunoască regulile unei vieți sănătoase;
- să opereze cu instrumente de măsură și cu unități de măsură semnificative;
- să experimenteze simplu schimbările de stare ale materiei;
- să conștientizeze alternanța zi/ noapte și cea a anotimpurilor.

Copiii cu dizabilități intelectuale pot realiza progrese considerabile prin achiziții cu aplicabilitate largă în viața cotidiană și cu efecte semnificative pentru buna lor integrare socială.

Programa este astfel concepută, încât să nu îngrădească libertatea profesorului-educator de a alege activitățile recuperativ-terapeutice cele mai adecvate atingerii obiectivelor propuse.

Competențe generale

- 1. Utilizarea motricității și psihomotricității în explorarea mediului înconjurător**
- 2. Exersarea unor tehnici de lucru cu diverse materiale și instrumente de lucru în vederea formării unor deprinderi de bază**
- 3. Manifestarea unor conduite ergoterapeutice independente pentru integrarea școlară**

CLASA PREGĂTITOARE

Competențe specifice și exemple de activități de învățare

1. Utilizarea motricității și psihomotricității în explorarea mediului înconjurător

Clasa pregătitoare
<p>1.1. Explorează mediul înconjurător prin intermediul simțurilor Exerciții de explorare și descoperire a obiectelor din mediul școlar:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Jocuri de descoperire a unor obiecte: „Unde-i mingea?”, „Caută mașina”, „Cutia cu surprize”; - Exerciții de descoperire a proprietăților fizice ale obiectelor, perceptibile pe baza simțurilor: - Jocuri de discriminare vizuală: „Arată balonul!”, „Dă-mi floarea!”, „Ia cana!”; - Jocuri de discriminare auditivă: „Cum face?”, „Ce se aude?”; - Jocuri de discriminare gustativă: „Gustă și ghicește!”, „Magie dulce”, „Coșul cu fructe”; - Jocuri de discriminare olfactivă: „Mirosuri plăcute/mirosuri neplăcute”; - Jocuri de discriminare tactilă: „Atinge blănița”, „Atinge peria”.
<p>1.2. Manifestă gesturi manuale fundamentale în vederea realizării unor sarcini simple Exerciții de dezvoltare a motricității fine și a preciziei mișcării:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Exerciții de punere a mărgelilor într-o cutie; - Exerciții de punere a paielor pentru suc într-un borcan; - Exerciții de introducere a unei mingi într-un coș; - Exerciții de prindere a unei mingi (mare/mică); - Exerciții de turnare a apei din sticlă într-un pahar; - Exerciții de mișcare (dans) într-un cerc; - Exerciții de înșirare a elasticelor pe un șnur/sârmă; - Exerciții de fixare a pieselor în incastre; - Exerciții de fluturare a unei eșarfe; - Exerciții de scuturare a unei eșarfe; - Exerciții de prindere corectă a instrumentelor de scris; - Exerciții de amestecare a boabelor(de fasole, porumb, orez) dintr-o cutie; - Exerciții de scoatere a unui peștișor din plastic dintr-un vas cu apă; - Exerciții de trasare a unor cercuri și linii în aer/pe bancă; - Exerciții de împachetare/despachetare a cadourilor/obiectelor de îmbrăcăminte; - Exerciții de imitare a diferitelor gesturi; - Exerciții de frământare a plastilinei, spumei modelatoare; - Exerciții de asamblare a cuburilor/pieselor puzzle.

2. Exersarea unor tehnici de lucru cu diverse materiale și instrumente de lucru în vederea formării unor deprinderi de bază.

Clasa pregătitoare
<p>2.1. Identifică materiale și instrumente de lucru în scopul folosirii adecvate a acestora</p> <ul style="list-style-type: none"> - Exerciții de recunoaștere a diverselor instrumente de lucru (creion, culori, pensulă, foarfecă); - Exerciții de recunoaștere a materialelor de lucru (plastilină, spumă modelatoare, hârtie glace, lipici, acuarele).
<p>2.2. Exersează tehnici de lucru pentru realizarea unor sarcini/activități Activități de expresie grafo-plastică:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Exerciții de divertisment grafic: mâzgălituri în diverse direcții, cercuri, linii (drepte, curbe, oblice).

Clasa pregătitoare
<p>Activități de abilitare manuală:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Exerciții elementare de rupere / lipire / mototolire hârtie glace; - Exerciții de pliere a hârtiei („Batistuța”); - Exerciții simple de modelare plastilină și spumă modelatoare; - Exerciții de deschidere/închidere a capacului de la borcan, a dopului de la sticlă; - Exerciții de lipire a diferitelor imagini pe o hârtie; - Exerciții de decupare (fără un contur anume și după contur); - Exerciții de expresie plastică (colorare/pictură după model). <p>Expoziții</p> <p>Activități de expresie muzicală:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Învățarea unor cântece cu conținut repetitiv; - Exerciții de asociere a cântecelor cu o mimică adecvată; - Jocuri muzicale asociate cu mișcare („Degețelele”, „Oac-oac”, „Alunelu”).

3. Manifestarea unor conduite ergoterapeutice independente pentru integrarea școlară

Clasa pregătitoare
<p>3.1. Manifestă deprinderi de igienă personală și a spațiului de lucru</p> <ul style="list-style-type: none"> - Exerciții de spălare/ștergere pe mâini; - Exerciții de deschidere/închidere a ușii; - Exerciții de ștergere a băncii; - Exerciții de aruncare a resturilor la coșul de gunoi; - Exerciții de aranjare a obiectelor personale. - Aprecierea/autoaprecierea (unde este posibil) activității.
<p>3.2. Exersează conduite cu caracter ergoterapeutic pentru creșterea încrederii în forțele proprii</p> <p>Exerciții de manipulare a veselei/tacâmurilor (farfurie, castron, cană, lingură, linguriță);</p> <ul style="list-style-type: none"> - Exerciții de formare a deprinderilor de a mânca și bea apă în condiții de siguranță; - Exerciții de aranjare a fructelor/prăjiturilor pe farfurie; - Exerciții de udare a florilor din clasă; - Aprecierea/autoaprecierea (unde este posibil) activității.

Conținuturi

Domenii de conținut	Clasa pregătitoare
Elemente de explorare polisenzorială a lumii înconjurătoare	Exerciții de formare a percepțiilor și reprezentărilor
Formarea gesturilor manuale fundamentale și a coordonării motrice	Exerciții de dezvoltare a motricității fine și a preciziei mișcării
Tehnici de lucru, materiale și instrumente de lucru	Instrumente de lucru Materiale Acțiuni de manipulare a obiectelor Tehnici de lucru
Deprinderi de ordine și igienă	Exerciții de formare a deprinderilor de igienă personală
Activități cu caracter ergoterapeutic	Activități gospodărești cu caracter ocupațional

CLASA I**Competențe specifice și exemple de activități de învățare****1. Utilizarea motricității și psihomotricității în explorarea mediului înconjurător**

Clasa I
<p>1.1. Explorează mediul înconjurător prin intermediul simțurilor Exerciții de explorare și descoperire a obiectelor din mediul școlar:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Jocuri de descoperire a unor obiecte: „Unde-i mingea?”, „Caută mașina”, „Cutia cu surprize”; - Exerciții de descoperire a proprietăților fizice ale obiectelor, perceptibile pe baza simțurilor: <ul style="list-style-type: none"> • Jocuri de discriminare vizuală: „Arată balonul!”, „Dă-mi floarea!”, „la cana!”; • Jocuri de discriminare auditivă: „Cum face?”, „Ce se aude?”; • Jocuri de discriminare gustativă: „Gustă și ghicește!”, „Magie dulce”, „Coșul cu fructe”; • Jocuri de discriminare olfactivă: „Mirosuri plăcute/mirosuri neplăcute”; • Jocuri de discriminare tactilă: „Atinge blănița”, „Atinge peria”. - Concursuri; - Aprecierea/autoaprecierea (unde este posibil) activității.
<p>1.2. Manifestă gesturi manuale fundamentale în vederea realizării unor sarcini simple Exerciții de dezvoltare a motricității fine și a preciziei mișcării:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Exerciții de punere a mărgelilor într-o cutie; - Exerciții de punere a paielor pentru suc într-un borcan; - Exerciții de introducere a unei mingi într-un coș; - Exerciții de prindere a unei mingi (mare/mică); - Exerciții de turnare a apei din sticlă într-un pahar; - Exerciții de mișcare (dans) într-un cerc; - Exerciții de înșirare a elasticelor pe un șnur/sârmă; - Exerciții de fixare a pieselor în incastre; - Exerciții de fluturare a unei eșarfe; - Exerciții de scuturare a unei eșarfe; - Exerciții de prindere corectă a instrumentelor de scris; - Exerciții de amestecare a boabelor(de fasole, porumb, orez) dintr-o cutie; - Exerciții de scoatere a unui peștișor din plastic dintr-un vas cu apă; - Exerciții de trasare a unor cercuri și linii în aer/pe bancă; - Exerciții de împachetare/despachetare a cadourilor/obiectelor de îmbrăcăminte; - Exerciții de imitare a diferitelor gesturi; - Exerciții de frământare a plastilinei, spumei modelatoare; - Exerciții de asamblare a cuburilor/pieselor puzzle. <p>Concursuri; Aprecierea/autoaprecierea (unde este posibil) activității</p>

2. Exersarea unor tehnici de lucru cu diverse materiale și instrumente de lucru în vederea formării unor deprinderi de bază

Clasa I
<p>2.1. Identifică materiale și instrumente de lucru în scopul folosirii adecvate a acestora</p> <ul style="list-style-type: none"> - Exerciții de recunoaștere a diverselor instrumente de lucru (creion, culori, pensulă, foarfecă); - Exerciții de recunoaștere a materialelor de lucru (plastilină, spumă modelatoare,

Clasa I
<p>hârtie glace, lipici, acuarele);</p> <p>- Aprecierea/autoaprecierea (unde este posibil) activității.</p>
<p>2.2. Exersează tehnici de lucru pentru realizarea unor sarcini/activități</p> <p>Activități de expresie grafo-plastică:</p> <p>- Exerciții de divertisment grafic: mâzgălituri în diverse direcții, cercuri, linii (drepte, curbe, oblice).</p> <p>Activități de abilitare manuală:</p> <p>- Exerciții elementare de rupere / lipire / mototolire hârtie glace;</p> <p>- Exerciții de pliere a hârtiei („Batistuța”);</p> <p>- Exerciții simple de modelare plastilină și spumă modelatoare;</p> <p>- Exerciții de deschidere/închidere a capacului de la borcan, a dopului de la sticlă;</p> <p>- Exerciții de lipire a diferitelor imagini pe o hârtie;</p> <p>- Exerciții de decupare (fără un contur anume și după contur);</p> <p>- Exerciții de expresie plastică (colorare/pictură după model).</p> <p>Expoziții;</p> <p>Activități de expresie muzicală:</p> <p>- Învățarea unor cântece cu conținut repetitiv;</p> <p>- Exerciții de asociere a cântecelor cu o mimică adecvată;</p> <p>- Jocuri muzicale asociate cu mișcare („Degețelele”, „Oac-oac”, „Alunelu”).</p> <p>Concursuri.</p>

3. Manifestarea unor conduite ergoterapeutice independente pentru integrarea școlară

Clasa I
<p>3.1. Manifestă deprinderi de igienă personală și a spațiului de lucru</p> <p>- Exerciții de spălare/ștergere pe mâini;</p> <p>- Exerciții de deschidere/închidere a ușii;</p> <p>- Exerciții de ștergere a băncii;</p> <p>- Exerciții de aruncare a resturilor la coșul de gunoi;</p> <p>- Exerciții de aranjare a obiectelor personale;</p> <p>- Aprecierea/autoaprecierea (unde este posibil) activității.</p>
<p>3.2. Exersează conduite cu caracter ergoterapeutic pentru creșterea încrederii în forțele proprii</p> <p>- Exerciții de manipulare a veselei/tacâmurilor (farfurie, castron, cană, lingură, linguriță);</p> <p>- Exerciții de formare a deprinderilor de a mânca și bea apă în condiții de siguranță;</p> <p>- Exerciții de aranjare a fructelor/prăjiturilor pe farfurie;</p> <p>- Exerciții de udare a florilor din clasă;</p> <p>- Aprecierea/autoaprecierea (unde este posibil) activității.</p>

Conținuturi

Domenii de conținut	Clasa I
Elemente de explorare polisenzorială a lumii înconjurătoare	Exerciții de formare a percepțiilor și reprezentărilor
Formarea gesturilor manuale fundamentale și a coordonării motrice	Exerciții de dezvoltare a motricității fine și a preciziei mișcării

Domenii de conținut	Clasa I
Tehnici de lucru, materiale și instrumente de lucru	Instrumente de lucru Materiale Acțiuni de manipulare a obiectelor Tehnici de lucru
Deprinderi de ordine și igienă	Exerciții de formare a deprinderilor de igienă personală
Activități cu caracter ergoterapeutic	Activități gospodărești cu caracter ocupațional

CLASA a II-a

Competențe specifice și exemple de activități de învățare

1. Utilizarea motricității și psihomotricității în explorarea mediului înconjurător

Clasa a II-a
<p>1.1. Cunoaște mediul înconjurător prin intermediul simțurilor Exerciții de explorare și descoperire a obiectelor din mediul școlar: - Jocuri de descoperire a unor obiecte: „Unde-i mingea?”, „Caută mașina”, „Cutia cu surprize”. Exerciții de descoperire a proprietăților fizice ale obiectelor, perceptibile pe baza simțurilor: - Jocuri de discriminare vizuală: „Arată balonul!”, „Dă-mi floarea!”, „la cana!”; - Jocuri de discriminare auditivă: „Cum face?”, „Ce se aude?”; - Jocuri de discriminare gustativă: „Gustă și ghicește!”, „Magie dulce”, „Coșul cu fructe”; - Jocuri de discriminare olfactivă: „Mirosuri plăcute/mirosuri neplăcute”; - Jocuri de discriminare tactilă: „Atinge blănița”, „Atinge peria”. Concursuri; Aprecierea/autoaprecierea (unde este posibil) activității</p>
<p>1.2. Demonstrează gesturi manuale fundamentale în vederea realizării unor sarcini simple Exerciții de dezvoltare a motricității fine și a preciziei mișcării Exemple de activități de învățare: - Exerciții de punere a mărgelilor într-o cutie; - Exerciții de punere a paielor pentru suc într-un borcan; - Exerciții de introducere a unei mingi într-un coș; - Exerciții de prindere a unei mingi (mare/mică); - Exerciții de turnare a apei din sticlă într-un pahar; - Exerciții de mișcare (dans) într-un cerc; - Exerciții de înșirare a elasticelor pe un șnur/sârmă; - Exerciții de fixare a pieselor în incastre; - Exerciții de fluturare a unei eșarfe; - Exerciții de scuturare a unei eșarfe; - Exerciții de prindere corectă a instrumentelor de scris; - Exerciții de amestecare a boabelor (de fasole, porumb, orez) dintr-o cutie; - Exerciții de scoatere a unui peștișor din plastic dintr-un vas cu apă; - Exerciții de trasare a unor cercuri și linii în aer/pe bancă; - Exerciții de împachetare/despachetare a cadourilor/obiectelor de îmbrăcăminte; - Exerciții de imitare a diferitelor gesturi; - Exerciții de frământare a plastilinei, spumei modelatoare; - Exerciții de asamblare a cuburilor/pieselor puzzle. Concursuri Aprecierea/autoaprecierea (unde este posibil) activității</p>

2. Exersarea unor tehnici de lucru cu diverse materiale și instrumente de lucru în vederea formării unor deprinderi de bază.

Clasa a II-a
<p>2.1. Deosebește materiale și instrumente de lucru în scopul folosirii adecvate a acestora - Exerciții de recunoaștere a diverselor instrumente de lucru (creion, culori, pensulă, foarfecă);</p>

Clasa a II-a
<p>- Exerciții de recunoaștere a materialelor de lucru (plastilină, spumă modelatoare, hârtie glace, lipici, acuarele).</p> <p>Aprecierea/autoaprecierea (unde este posibil) activității</p>
<p>2.2. Exersează tehnici de lucru pentru realizarea unor sarcini/activități</p> <p>Activități de expresie grafo-plastică:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Exerciții de divertisment grafic: mâzgălituri în diverse direcții, cercuri, linii (drepte, curbe, oblice). <p>Activități de abilitare manuală:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Exerciții elementare de rupere / lipire / mototolire hârtie glace; - Exerciții de pliere a hârtiei („Batistuța”); - Exerciții simple de modelare plastilină și spumă modelatoare; - Exerciții de deschidere/închidere a capacului de la borcan, a dopului de la sticlă; - Exerciții de lipire a diferitelor imagini pe o hârtie; - Exerciții de decupare (fără un contur anume și după contur); - Exerciții de expresie plastică (colorare/pictură după model). <p>Expoziții</p> <p>Activități de expresie muzicală:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Învățarea unor cântece cu conținut repetitiv; - Exerciții de asociere a cântecelor cu o mimică adecvată; - Jocuri muzicale asociate cu mișcare („Degețelele”, „Oac-oac”, „Alunelu”). <p>Concursuri.</p>

3. Manifestarea unor conduite ergoterapeutice independente pentru integrarea școlară.

Clasa a II-a
<p>3.1. Exprimă deprinderi de igienă personală și a spațiului de lucru</p> <ul style="list-style-type: none"> - Exerciții de spălare/ștergere pe mâini; - Exerciții de deschidere/închidere a ușii; - Exerciții de ștergere a băncii; - Exerciții de aruncare a resturilor la coșul de gunoi; - Exerciții de aranjare a obiectelor personale; - Aprecierea/autoaprecierea (unde este posibil) activității.
<p>3.2. Exersează conduite cu caracter ergoterapeutic pentru creșterea încrederii în forțele proprii</p> <p>Exerciții de manipulare a veselei/tacâmurilor (farfurie, castron, cană, lingură, linguriță);</p> <ul style="list-style-type: none"> - Exerciții de formare a deprinderilor de a mânca și bea apă în condiții de siguranță; - Exerciții de aranjare a fructelor/prăjiturilor pe farfurie; - Exerciții de udare a florilor din clasă; - Aprecierea/autoaprecierea (unde este posibil) activității.

Conținuturi

Domenii de conținut	Clasa a II-a
Elemente de explorare polisenzorială a lumii înconjurătoare	Exerciții de formare a percepțiilor și reprezentărilor
Formarea gesturilor manuale fundamentale și a coordonării motrice	Exerciții de dezvoltare a motricității fine și a preciziei mișcării

Domenii de conținut	Clasa a II-a
Tehnici de lucru, materiale și instrumente de lucru	Instrumente de lucru Materiale Acțiuni de manipulare a obiectelor Tehnici de lucru
Deprinderi de ordine și igienă	Exerciții de formare a deprinderilor de igienă personală
Activități cu caracter ergoterapeutic	Activități gospodărești cu caracter ocupațional

CLASA a III-a**Competențe specifice și exemple de activități de învățare****1. Utilizarea motricității și psihomotricității în explorarea mediului înconjurător****Clasa a III-a****1.1. Cunoaște mediul înconjurător prin intermediul simțurilor**

Exerciții de explorare și descoperire a obiectelor din mediul școlar:

- Jocuri de descoperire a unor obiecte: „Unde-i mingea?”, „Caută mașina”, „Cutia cu surprize”.

Exerciții de descoperire a proprietăților fizice ale obiectelor, perceptibile pe baza simțurilor:

- Jocuri de discriminare vizuală: „Arată balonul!”, „Dă-mi floarea!”, „la cana!”;

- Jocuri de discriminare auditivă: „Cum face?”, „Ce se aude?”;

- Jocuri de discriminare gustativă: „Gustă și ghicește!”, „Magie dulce”, „Coșul cu fructe”;

- Jocuri de discriminare olfactivă: „Mirosuri plăcute/mirosuri neplăcute”;

- Jocuri de discriminare tactilă: „Atinge blănița”, „Atinge peria”.

Concursuri;

Aprecierea/autoaprecierea (unde este posibil) activității.

1.2. Demonstrează gesturi manuale fundamentale în vederea realizării unor sarcini simple

Exerciții de dezvoltare a motricității fine și a preciziei mișcării

Exemple de activități de învățare:

- Exerciții de punere a mărgelilor într-o cutie;

- Exerciții de punere a paielor pentru suc într-un borcan;

- Exerciții de introducere a unei mingi într-un coș;

- Exerciții de prindere a unei mingi (mare/mică);

- Exerciții de turnare a apei din sticlă într-un pahar;

- Exerciții de mișcare (dans) într-un cerc;

- Exerciții de înșirare a elasticelor pe un șnur/sârmă;

- Exerciții de fixare a pieselor în incastre;

- Exerciții de fluturare a unei eșarfe;

- Exerciții de scuturare a unei eșarfe;

- Exerciții de prindere corectă a instrumentelor de scris;

- Exerciții de amestecare a boabelor (de fasole, porumb, orez) dintr-o cutie;

- Exerciții de scoatere a unui peștișor din plastic dintr-un vas cu apă;

- Exerciții de trasare a unor cercuri și linii în aer/pe bancă;

- Exerciții de împachetare/despachetare a cadourilor/obiectelor de îmbrăcăminte;

- Exerciții de imitare a diferitelor gesturi;

- Exerciții de frământare a plastilinei, spumei modelatoare;

- Exerciții de asamblare a cuburilor/pieselor puzzle.

Concursuri;

Aprecierea/autoaprecierea (unde este posibil) activității.

2. Exersarea unor tehnici de lucru cu diverse materiale și instrumente de lucru în vederea formării unor deprinderi de bază**Clasa a III-a****2.1. Cunoaște materialele și instrumentele de lucru în scopul folosirii adecvate a acestora**

- Exerciții de recunoaștere a diverselor instrumente de lucru (creion, culori, pensulă, foarfecă);

Clasa a III-a
<p>- Exerciții de recunoaștere a materialelor de lucru (plastilină, spumă modelatoare, hârtie glace, lipici, acuarele).</p> <p>Aprecierea/autoaprecierea (unde este posibil) activității.</p>
<p>2.2. Consolidarea tehnicilor de lucru pentru realizarea unor sarcini/activități</p> <p>Activități de expresie grafo-plastică:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Exerciții de divertisment grafic: mâzgălituri în diverse direcții, cercuri, linii (drepte, curbe, oblice). <p>Activități de abilitare manuală:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Exerciții elementare de rupere / lipire / mototolire hârtie glace; - Exerciții de pliere a hârtiei („Batistuța”); - Exerciții simple de modelare plastilină și spumă modelatoare; - Exerciții de deschidere/închidere a capacului de la borcan, a dopului de la sticlă; - Exerciții de lipire a diferitelor imagini pe o hârtie; - Exerciții de decupare (fără un contur anume și după contur); - Exerciții de expresie plastică (colorare/pictură după model). <p>Expoziții;</p> <p>Activități de expresie muzicală:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Învățarea unor cântece cu conținut repetitiv; - Exerciții de asociere a cântecelor cu o mimică adecvată; - Jocuri muzicale asociate cu mișcare („Degețelele”, „Oac-oac”, „Alunelu”). <p>Concursuri.</p>

3. Manifestarea unor conduite ergoterapeutice independente pentru integrarea școlară

Clasa a III-a
<p>3.1. Demonstrează deprinderi de igienă personală și a spațiului de lucru</p> <ul style="list-style-type: none"> - Exerciții de spălare/ștergere pe mâini; - Exerciții de deschidere/închidere a ușii; - Exerciții de ștergere a băncii; - Exerciții de aruncare a resturilor la coșul de gunoi; - Exerciții de aranjare a obiectelor personale; - Aprecierea/autoaprecierea (unde este posibil) activității
<p>3.2. Utilizează conduite cu caracter ergoterapeutic pentru creșterea încrederii în forțele proprii</p> <p>Exerciții de manipulare a veselei/tacâmurilor (farfurie, castron, cană, lingură, linguriță);</p> <ul style="list-style-type: none"> - Exerciții de formare a deprinderilor de a mânca și bea apă în condiții de siguranță; - Exerciții de aranjare a fructelor/prăjiturilor pe farfurie; - Exerciții de udare a florilor din clasă; - Aprecierea/autoaprecierea (unde este posibil) activității.

Conținuturi

Domenii de conținut	Clasa a III-a
Elemente de explorare polisenzorială a lumii înconjurătoare	Exerciții de formare a percepțiilor și reprezentărilor
Formarea gesturilor manuale fundamentale și a coordonării motrice	Exerciții de dezvoltare a motricității fine și a preciziei mișcării
Tehnici de lucru, materiale și instrumente de lucru	Instrumente de lucru Materiale Acțiuni de manipulare a obiectelor Tehnici de lucru
Deprinderi de ordine și igienă	Exerciții de formare a deprinderilor de igienă personală
Activități cu caracter ergoterapeutic	Activități gospodărești cu caracter ocupațional

CLASA a IV-a

Competențe specifice și exemple de activități de învățare

1. Utilizarea motricității și psihomotricității în explorarea mediului înconjurător

Clasa a IV-a
<p>1.1. Cunoaște mediul înconjurător prin intermediul simțurilor Exerciții de explorare și descoperire a obiectelor din mediul școlar: - Jocuri de descoperire a unor obiecte: „Unde-i mingea?”, „Caută mașina”, „Cutia cu surprize”. Exerciții de descoperire a proprietăților fizice ale obiectelor, perceptibile pe baza simțurilor: - Jocuri de discriminare vizuală: „Arată balonul!”, „Dă-mi floarea!”, „la cana!”; - Jocuri de discriminare auditivă: „Cum face?”, „Ce se aude?”; - Jocuri de discriminare gustativă: „Gustă și ghicește!”, „Magie dulce”, „Coșul cu fructe”; - Jocuri de discriminare olfactivă: „Mirosuri plăcute/mirosuri neplăcute”; - Jocuri de discriminare tactilă: „Atinge blănița”, „Atinge peria”. Concursuri; Aprecierea/autoaprecierea (unde este posibil) activității;</p>
<p>1.2. Demonstrează gesturi manuale fundamentale în vederea realizării unor sarcini simple Exerciții de dezvoltare a motricității fine și a preciziei mișcării; Exemple de activități de învățare: - Exerciții de punere a mărgelilor într-o cutie; - Exerciții de punere a paielor pentru suc într-un borcan; - Exerciții de introducere a unei mingi într-un coș; - Exerciții de prindere a unei mingi (mare/mică); - Exerciții de turnare a apei din sticlă într-un pahar; - Exerciții de mișcare (dans) într-un cerc; - Exerciții de înșirare a elasticelor pe un șnur/sârmă; - Exerciții de fixare a pieselor în incastre; - Exerciții de fluturare a unei eșarfe; - Exerciții de scuturare a unei eșarfe; - Exerciții de prindere corectă a instrumentelor de scris; - Exerciții de amestecare a boabelor (de fasole, porumb, orez) dintr-o cutie; - Exerciții de scoatere a unui peștișor din plastic dintr-un vas cu apă; - Exerciții de trasare a unor cercuri și linii în aer/pe bancă; - Exerciții de împachetare/despachetare a cadourilor/obiectelor de îmbrăcăminte; - Exerciții de imitare a diferitelor gesturi; - Exerciții de frământare a plastilinei, spumei modelatoare; - Exerciții de asamblare a cuburilor/pieselor puzzle. Concursuri; Aprecierea/autoaprecierea (unde este posibil) activității;</p>

2. Exersarea unor tehnici de lucru cu diverse materiale și instrumente de lucru în vederea formării unor deprinderi de bază

Clasa a IV-a
<p>2.1. Distinge/recunoaște materialele și instrumentele de lucru în scopul folosirii adecvate a acestora - Exerciții de recunoaștere a diverselor instrumente de lucru (creion, culori, pensulă, foarfecă);</p>

Clasa a IV-a
<p>- Exerciții de recunoaștere a materialelor de lucru (plastilină, spumă modelatoare, hârtie glace, lipici, acuarele).</p> <p>Aprecierea/autoaprecierea (unde este posibil) activității;</p>
<p>2.2. Consolidarea tehnicilor de lucru pentru realizarea unor sarcini/activități</p> <p>Activități de expresie grafo-plastică:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Exerciții de divertisment grafic: mâzgălituri în diverse direcții, cercuri, linii (drepte, curbe, oblice). <p>Activități de abilitare manuală:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Exerciții elementare de rupere / lipire / mototolire hârtie glace; - Exerciții de pliere a hârtiei („Batistuța”); - Exerciții simple de modelare plastilină și spumă modelatoare; - Exerciții de deschidere/închidere a capacului de la borcan, a dopului de la sticlă; - Exerciții de lipire a diferitelor imagini pe o hârtie; - Exerciții de decupare (fără un contur anume și după contur); - Exerciții de expresie plastică (colorare/pictură după model). <p>Expoziții;</p> <p>Activități de expresie muzicală:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Învățarea unor cântece cu conținut repetitiv; - Exerciții de asociere a cântecelor cu o mimică adecvată; - Jocuri muzicale asociate cu mișcare („Degețelele”, „Oac-oac”, „Alunelu”); <p>Concursuri.</p>

3. Manifestarea unor conduite ergoterapeutice independente pentru integrarea școlară

Clasa a IV-a
<p>3.1. Demonstrează deprinderi de igienă personală și a spațiului de lucru</p> <ul style="list-style-type: none"> - Exerciții de spălare/ștergere pe mâini; - Exerciții de deschidere/închidere a ușii; - Exerciții de ștergere a băncii; - Exerciții de aruncare a resturilor la coșul de gunoi; - Exerciții de aranjare a obiectelor personale. <p>Aprecierea/autoaprecierea (unde este posibil) activității;</p>
<p>3.2. Utilizează conduite cu caracter ergoterapeutic pentru creșterea încrederii în forțele proprii</p> <p>Exerciții de manipulare a veselei/tacâmurilor (farfurie, castron, cană, lingură, linguriță);</p> <ul style="list-style-type: none"> - Exerciții de formare a deprinderilor de a mânca și bea apă în condiții de siguranță; - Exerciții de aranjare a fructelor/prăjiturilor pe farfurie; - Exerciții de udare a florilor din clasă. <p>Aprecierea/autoaprecierea (unde este posibil) activității.</p>

Conținuturi

Domenii de conținut	Clasa a IV-a
Elemente de explorare polisenzorială a lumii înconjurătoare	Exerciții de formare a percepțiilor și reprezentărilor
Formarea gesturilor manuale fundamentale și a coordonării motrice	Exerciții de dezvoltare a motricității fine și a preciziei mișcării

Domenii de conținut	Clasa a IV-a
Tehnici de lucru, materiale și instrumente de lucru	Instrumente de lucru Materiale Acțiuni de manipulare a obiectelor Tehnici de lucru
Deprinderi de ordine și igienă	Exerciții de formare a deprinderilor de igienă personală
Activități cu caracter ergoterapeutic	Activități gospodărești cu caracter ocupațional

Sugestii metodologice

Terapia ocupațională contribuie la formarea și menținerea acelor deprinderi care ajută elevii cu dizabilități să dobândească independență în viața de zi cu zi și să se integreze socio-profesional (între anumite limite). Potrivit Asociației Americane de Terapie Ocupațională (AOTA), pe lângă faptul că terapia ocupațională are în vedere îmbunătățirea stării de sănătate și a stării de bine a individului, urmărește și modul în care factorii psihologici, sociali și de mediu afectează dezvoltarea și capacitatea acestuia de a îndeplini anumite sarcini.

Terapia ocupațională include o serie de aspecte tehnice, metodologice, centrate pe sprijinul acordat elevului în rezolvarea, remediarea dificultăților (fizice și/sau psihice) pe care le întâmpină. Metodele și tehnicile folosite pun un accent deosebit pe coordonare și abilitate și au ca scop dezvoltarea abilităților cognitive, senzorio-motorii și a celor din sfera socială.

Activitățile desfășurate în cadrul terapiei ocupaționale includ: activități recreative (jocuri), lucrative și de viață cotidiană. Acestea trebuie să fie interesante, stimulative, flexibile, variate, graduale, să confere siguranță și să poată fi executate de elevi. Activitățile se desfășoară în special sub formă de jocuri (de manipulare a obiectelor, de construcții, de mișcare, etc.) și au rolul de a contribui la dezvoltarea armonioasă a copilului.

Terapia ocupațională aplicată elevilor cu dizabilități intelectuale grave, severe și/sau asociate are rezultate foarte bune prin rolul acesteia în a ajuta copiii să atingă potențialul maxim de dezvoltare.

Bibliografie

1. Ausubel, P.D., (1986) *Învățarea în școală*, București: E.D.P.;
2. Gherguț, A., (2013), *Sinteze de psihopedagogie specială. Ghid pentru concursuri și examene de obținere a gradelor didactice*, Iași: Ed. Polirom;
3. Leaf, R., McEachin, J., (2011), *Ghid de terapie ABA*, partea a II-a Programe de Lucru, București: Editura Frontiera;
4. Neamțu, C., (2003). *Devianța Școlară- Ghid de intervenție în cazul problemelor de comportament ale elevilor*, Iași: Editura Polirom;
5. Radu, Gh., (coord.), (1999), *Introducere în psihopedagogia școlarălor cu handicap*, București: Editura Pro Humanitate;
6. Păunescu, C., Mușu, I., (1990), *Recuperarea medico-pedagogică a copilului handicapat mintal*, București: Ed. Medicală;
7. *** (2014), *Abilitarea curriculară a cadrelor didactice din învățământul primar pentru clasa pregătitoare* - Program de formare continuă pentru cadrele didactice din învățământul primar, Ministerul Educației Naționale, Universitatea din București -

Departamentul de Formare a Profesorilor și SOFTWIN SRL, CCD Argeș, Brașov, Brăila, București, Caraș-Severin, Cluj, Dolj

8. *** (2002), *Curriculum pentru copii cu deficiențe (dizabilități) severe și profunde*, București: Asociația RENINCO România;
9. *** (1998), *Educația integrată a copiilor cu handicap*, București: Asociația RENINCO România;
10. *** (2000) *Ghid de predare-învățare pentru copiii cu CES*, București: Asociația RENINCO România;
11. *** (2008), *Programă școlară Terapie Educațională Complexă și Integrată cls I - a X-a*, București.

Grupul de lucru:

Liana Maria MITRAN, coordonator Ministerul Educației

Vasilica COMIȘEL, coordonator Inspectoratul Școlar Județean Prahova

Nume, prenume	Instituție de apartenență
Chițan Silvea	Centrul Școlar de Educație Incluzivă nr. 2 Ploiești
Marinescu Tatiana	Centrul Școlar de Educație Incluzivă nr. 2 Ploiești
Gociu Claudia	Centrul Școlar de Educație Incluzivă nr. 1 Ploiești